

LES ORDINACIONS DE LA CONFRARIA DELS PARAIRES I TEIXIDORS DE LLANA, DE ST. FELIU DE TORELLO (1688)

Per tal d'obtenir la promulgació de noves ordinacions pel bon govern i administració de la Confraria dels sants Joan i Fortià o Fortunat, *Confratrie sanctorum Joannis et Fortunati*, instituïda i fundada en l'església parroquial de Sant Feliu de Torelló, el dia 20 de juny de 1688, tingué efecte una reunió plenària d'aquella Pia-Associació, en l'aula de la Casa del Consell de la mateixa, *in aula domus Consilii dicte Confratrie*, previa orde dels sobreposats de la dita congregació, cursada per la veu del confrare monitor Josep Palou, o sigui en el mateix lloc on pels infrascrits i altres semblants actes i negocis, d'acord amb un immemorial costum en la dita vila observat, solien convocar i congregar Consell secret i general dels confreres forçats i mestres examinats de la dita Confraria *ubi pro infrascriptis et aliis similibus actis et negotiis eiusdem Confratrie ex immemoriali consuetudine in presenti villa observata, soliti sumus convocari et congregari Consilium secretum et generale confratrum fortiatorum et magistrorum examinatorum dicte Confratrie*.

L'esmentada acta notarial de la dita assemblea plenària autoritzada pel notari Feliu Reverter, apareix encapçalada per Jaume Casanova, pareire de llana i Josep Serra, teixidor de llana, en aquell any sobreposats del gremi, junt amb Antoni Feu, paraire de llana de la mateixa vila, aleshores absent.

Segueixen després els noms i cognoms de Jaume Jolis, Joan Coromines, Jaume Archs, Tomàs Soler, Pau Ricra, Pere Costa, Pau Archs, Tomàs Spona i Bernat Angelats, paraïres de llana, i, Gabriel Aymerich, teixidor de llana, tots confreres i mestres examinats de la dita Germandat, membres del número dels 18 jurats que comprenien el gremi i bossa del Consell de la mateixa, *ex numero decimo octavo juratorum gremis et burse Consilii eiusdem Confratrie*.

Així mateix es consigna l'assistència del batlle Pere Carrés, i dels agremiats Mateu Jolis, Josep Palau, Segimon Viver, Esteve Santigosa, Rafael Vinyes, Bernat Soler, Joan Martorell, Gaspar Pujol, paraïres de llana, Francesc Camps, teixidor de llana, també tots confreres forçats i mestres examinats, no inclosos en el nombre dels esmentats 18 jurats, *etiam confratres fortiaii magistrisque examinati eiusdem Confratrie; non*

vero ex numero predicto, juratorum gremii nec burse Consilii dicte Confratrie.

L'assistència registrada a la reunió fou de la major i més sana part dels confreres i més de les dues parts de les tres que constituïen la totalitat dels jurats de la Confraria, si bé no era major el nombre dels 28 confreres forçats fora del gremi i bossa anteriorment esmentats, *maior et sanior pars et plusquam due partes ex tribus partibus juratorum dicti gremii et burse Consilii eiusdem Confratrie pars que non vero maior et sanior illorum viginti octo confratrum fortiatorum dicte Confratrie et extra gremium bursam Consilii predicti in dicta villa existentium.*

Segons es declara, la reunió fou celebrada comptant amb la prèvia autoritat i decret de Pere Carrés, batlle de la dita vila i terme. La finalitat de l'assemblea fou per a constituir i ordenar síndic, actor i procurador dels confreres i de la Confraria, a favor de Bernat Angelats, paraire de llana de la mateixa vila, present en la predita convocatòria, facultant-lo per tal de comparèixer, en els seus respectius nom i representació, davant la marquesa d'Aitona, comtessa d'Osona, senyora i baronesa de la dita vila i terme de Sant Feliu de Torelló o a la presència del governador i procurador general de tant noble senyora, o d'altres persones, a les quals pertocava precentar-se.

Per raó d'aquesta compareixença, Bernat Angelats, deuria humilment suplicar a la il·lustre dama, es dignés confirmar a la dita Confraria, tots els privilegis anteriorment concedits pels marquesos d'Aitona i comtes d'Osona predecessors de la citada marquesa, i, àdhuc pels governadors i procuradors generals d'aquella.

També es facultava a l'esmentat síndic per a presentar a la comtessa d'Osona, la proposta de capítols de les ordinacions, útils i necessaris pel bon règim de la Germandat, expressant i especificant les causes i raons de la novella reglamentació, presentant súpliques escrites i tot quant fos necessari practicar. Finalment, al síndic Bernat Angelats li eren atorgats amples poders per a plets.

Registrem el noms, cognoms i oficis dels testimonis instrumentals de la firma de la referida escriptura de sindicat: Sebastià Sauquer, perxer, Pau Madaula, sabater, ambdós de la vila de Torelló.

Posteriorment, el dia 24 del mateix mes i any, en l'aula de la Casa del Consell de la Confraria, expressament es reuniren Antoni Feu, paraire de llana, sobreposat de la Confraria; Francesc Coromines, major de dies, paraire de llana, confreres i mestres examinats i del gremi i bossa del Consell de la Germandat, *confratres et magistri examinati dicte Confratrie et ex Gremio et burse Consilii eiusdem Confratrie*, junt amb Josep Palou, Francesc Castells, Jaume Spona, Joan Pau Archs, paraïres de llana; i Joan Barrera, teixidor de llana, també confreres forçats, mestres examinats fora del gremi i bossa del Consell, *etiam confratres fortiati magistrigue examinati dicte Confratrie extra vero gremium et bursam Consilii predicti*, els quals firmaren i lloaren la referida escriptura de sindicat, en pre-

sència dels testimonis Guillem Coromines, jove llaner, *juvene lanifico*, i Joan Madaula, sabater de la vila de Torelló, especialment cridats per aquell acte.

Cinc dies després, el 29 de juny, en la mateixa sala gremial es reunien Joan Basses, teixidor de llana, altre dels jurats del gremi i bossa del Consell de la dita Confraria, junt amb Gregori Serra, també teixidor de llana; Francesc Serra, Rafael Serratosa, paraires de llana, confreres forçats de la dita Confraria i fora del gremi i bossa del predit Consell, *etiam confratres forciati dicte eiusdem Confratrie et extra gremium et bursam Consilii predicti*, també firmaren i lloaren la precitada escriptura de sindicat. Com a testimonis instrumentals de la firma actuaren Sebastià Sauquer, perxer, i Pau Madaula, sabater de la dita vila.

Pere Carrés, batlle de Sant Feliu de Torelló, per l'excel·lentíssima marquesa d'Aitona, senyora de la dita vila i terme, per a major fermesa de l'esmentat sindicat, per part de la dita noble senyora, el dia 25 de juliol del mateix any, interposava la seva autoritat i decret en mà i poder del notari Feliu Reverter, autoritzant de la damunt dita escriptura, en presència dels testimonis Josep Targarona, sastre, i, de Jaume Vilar, aprenent de fuster, *ediscente officium fabri lignarii*, de Sant Feliu de Torelló.

Mesos més tard, el 2 de desembre de 1688, Bonaventura Torres, notari de Barcelona, autoritzava una escriptura, en la qual consta com Josep Pallarès, donzell barceloní, actuava en funcions de procurador llegítimament constituït i ordenat de la noble senyora Luisa Feliciana de Portocarrero i Noronya, marquesa d'Aitona, vidua de Miquel Francisco de Montcada i Alagón, marquès d'Aitona i de La Puebla, comte d'Osona, etc. Els corresponents poders atorgats a favor de Josep Pallarès, segons es declara, foren autoritzats a Madrid el 13 de març de 1681, per Diego Leal de Querós, escrivà reial i notari d'aquella vila i cort.

En el preàmbul de l'escriptura atorgada per l'esmentat Josep Pallarès, aquest exposava, que per quant Bernat Angelats, paraire de Sant Feliu de Torelló, en nom i representació com a síndic dels sobreposats, prohoms i singulars dels oficis dels Paraires i Teixidors de Llana i dels confreres de la Confraria dels gloriosos sants Joan i Fortià, de la citada vila, li havia presentat un suplicatori *suplicació*, en el que s'hi trobaven transcrites diverses ordinacions pel bon règim i administració de la Germandat. Per l'especial interès de la dita instància i els següents pactes i condicions de la damunt dita reglamentació en aquella contingudes, íntegrament transcrivim el seu text amb les successives paraules:

«Molt illustre senyor

Los sobreposats, prohoms y singulars dels officis de Parayres y Teixidors de llana, confreres de la Confraria dels gloriosos sants Joan y Fortià, de la vila de Sant Feliu de Torelló, bisbat de Vich, convocats y congregats en lo lloch y puesto ahont per los negocis de la dita Confraria se acostuman congregar, essent la maior y més sana part, ab los

que après en diferents jornadas han firmat lo sindicat baix calendador, per son síndich y legítim procurador, que fa ocular ostentació de son sindicat, rebut en poder de Feliu Reverter, notari públich de dita vila, sots diversos calendaris, lo primer dels quals fou als vint de juny del corrent any mil sis cents vuytanta vuyt.

Suplican: Que por lo bon govern y economia de dita Confraria, los sian atorgadas y concedidas las ordinacions contengudas en los capítols següents:

1. Primerament, que todas las pessas y bayetas que's faran, de assí al devant, en la vila y terme de Sant Feliu de Torelló, se hagen de aportar en la taula de dita Confraria, per plomar y passar devant los sobreposats, sots pena de tres lliuras barcelonesas, aplicadoras, ço és, la tercera part, al senyor; la altra part, a la Confraria; y la restant part, als sobreposats qui instaran exequutió.

2. Item, que tots los mestres y confreres de dita Confraria que tindran senyal, hagen de pagar, per lo passar y plomar de fi quiscuna pessa catorzena fina, que arribé a vint rams, tres sous barcelonesos.

3. Item, que tots los matexos mestres y confreres de dita Confraria que tindran senyal, hagen de pagar per quiscuna pessa y bayeta que obraran en dita vila y terme y arribera a vint rams, dos sous y vuit diners barcelonesos.

4. Item, que qualsevol persona que no tindrà senyal y obrarà bayetas en dita vila y terme de Torelló, hage de pagar per quiscuna bayeta, que arribarà a vint rams, deu sous barcelonesos, aplicadors, ço és, quatre sous a la dita Confraria y los restants sis sous als dits sobreposats.

5. Item, que per lo passar de cru quiscun escapuló se texirà en la dita vila y terme de Torelló, hagen de pagar, ço és, los confreres y mestres que tindran senyal, sinch diners, y, qualsevol altre persona que no tindra senyal, deu diners, lo die se passaran aquells.

6. Item, que todas y qualsevol personas que sien o habiten fora de la vila y terme de Torelló, y portaran pessas, bayetas o altres qualsevol draps per teixir en dita vila y terme, que hagen de pagar per lo passar de cru, ço és, arribant a vint rams, un sou y quatre diners, y no arribant a dits vint rams, un sou y dos diners, per quiscuna pessa o escapuló.

7. Item, per quant, com antigament, se acostuma de fer la aplega o acapte, tots los diumenges del any, per la llàntia de sant Fortià, en dita vila de Torelló, que, en observança de dita antiga consuetut, sien extrets, tots anys, a sorts, dos mestres confreres de dita Confraria, ço és, un de bolsa y alire de fora bolsa, los quals, axís extrets, tingan obligatió de fer dita aplega o acapte, en pena de sinch sous barcelonesos per quiscuna vegada que dexaran de fer dita aplega o acapte, aplicadors a dita Confraria.

8. Item, que lo mestre confrere que es trobarà últimament examinat per los sobreposats de dita Confraria, hage y tinga obligatió de avisar

y ajustar los prohombres de Consell de Parayres y Texidors y tot lo Ofici, quant convinga y sie requerit per dits sobreposats, sots pena de deu sous barcelonesos per quiscuna vegada aplicadors a dita Confraria.

9. Item, que dit mestre confrare que es trobarà últimament examinat, hage de portar o fer portar, per altre, la bandera de la matexa Confraria, en todas las professons y ocasions se hage de portar. Y en cas de recusatió, los sobreposats pujan elegir altre persona per portar aquella, al qual hage de donar dit últim examinat, dos sous barcelonesos per quiscuna vegada.

10. Item, que si alguna persona farà texir algun escapuló y estant en lo taller, convindrà trencar-ne o tallar-ne un o dos trossos, que passant-los de cru tots junts en una ocasió, no tinga de pagar més que per un sol escapuló.

11. Item, que los qui se passaran mestres de dita Confraria, hagen y tingan de pagar per la pessa que fan de examen, y peñ pèndre lo senyal, ço és, per lo passar y plomar de fi aquella, tant solament, tres sous, conforme los acostuman pagar los qui ia tenen senyal.

12. Item, per quant algunas vegadas esdevè que alguns parayres mestres se troban fills de familias fent una matexa casa y habitatió ab sos pares, del que resulta obstacle al jurament que, segons ordinacions, se deu prestar, en quant afirman ésser la roba llur pròpria, y la realitat del fet sía, que dita roba es pròpria de sos pares, per ésser los fills de familias existints en la pàtria potestat, regularment inhàbils de adquisitió.

Per so suplican, dits prohoms y singulars de la dita Confraria: Que semblants fills de familias mestres mentres que sien primogènits y fassan una matexa casa y habitatió ab sos pares, y no altrament, no degan pagar més que pagan los demés mestres examinats, y que lo jurament, s'els dega admètrer en esta forma, dient: Que la roba la han obrada cohabitant y vivint iunts ab dits sos pares, sens necessitar de altre cosa ni solemnitat.

13. Item, que los sobreposats de dits Oficis, sien tinguts y obligats aportar un llibre de cana, en lo qual aporten y continuen tota la roba que's vendrà en la present, vila y terme de Sant Felú de Torelló, ab expressió del tir y preu de dita roba, y iuntament dels noms i cognoms dels compradors y venedors respective. Y per lo salari, pujan exigir, tant solament, tots junts, sis diners, pagadors, ço és, tres per lo comprador, y los altres per lo venedor, per quiscun partit de roba que vendrà y canarà en la taula de dita Confraria, a més del sou que ab altre ordinació s'els deu pagar.

14. Item, y finalment, que todas las ordinacions y consuetuts, si y de la manera que's troban en lo present llibre, sien observadas fins lo dia o festa de sant Joan de Juny, que fou als vint y quatre de juny del corrent any mil sis cents vuytanta vuyt; de dita diada, emperò, en avant, sien observadas las presents ordinacions y iuntament les antigas, en quant no's troberan derogadas per les modernas y presents ordinacions.

Totas las quals ordinacions axís atorgadas y concedidas per Vostra Senyoria, suplican, los dalt dits prohombres y singulars, sien decretadas

y autorizadas, interposant lo decret, si y ab la forma que se ha acostunat en las demás ordinacions que es troban en lo present llibre, *seu alio quovis modo meliori* — Off. etc.

Altissimus etc. de Parrella»

Josep Pallarés, després de la lectura de la dita instància suplicatòria i de les corresponents ordinacions, per raó del poder a ell atorgat per la marquesa d'Aitona, en nom i representació d'aquesta, atorgava i concedia, a la Confraria dels Paraires i Teixidors de llana, de Sant Feliu de Torelló, les dites ordinacions, *axí y de la manera que en dits capítols y en quiscú d'aquells està contengut*.

Amb motiu de la citada privilegiada concessió, Josep Pallarés, manava als batlle, jurats i singulars persones de la dita vila i terme de Sant Feliu de Torelló, i a cada u d'ells, com d'altres a les quals els pogués correspondre, fessin complir i observar, i no contravenir per qualsevol causa o raó les damunt dites ordinacions, segons el tenor i sèrie de les mateixes, durant el beneplàcit de sa excclhència la marquesa d'Aitona o dels seus successors, com també si els aparegués variar-les o mudar-les (1).

Josep-Maria Madurell i Marimon

1. Arxiu Històric de Protocols de Barcelona, Bonaventura Torres, lligall 22. man. 30 anys 1688. f. 419 vº i següents.